

การวิเคราะห์วิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน : บทเรียนจากงานของสมสุข กัลย์จาฤก

นางสาว ขจีรัตน์ หินสุวรรณ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-334-211-7

ลิขสิทธิ์ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**TECHNIQUE OF PLAYWRITING FOR MASS MEDIA:
LESSON LEARNED FROM SOMSUK KANJARUEK'S WORK.**

Miss Khajeerat Hinsuwan

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Mass Communication**

Department of Mass Communication

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-334-211-7

ชวีรัตน์ หินสุวรรณ : การวิเคราะห์วิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน : บทเรียนจากงานของสมสุข กัลย์จาฤก
(TECHNIQUE OF PLAYWRITING FOR MASS MEDIA: LESSON LEARNED FROM
SOMSUK KANJARUEK'S WORK.) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. กาญจนา แก้วเทพ, 287 หน้า. ISBN 974-334-211-7

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อรวบรวมบทเรียนเกี่ยวกับวิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน อันได้แก่ ละครวิทยุ และละครโทรทัศน์ของสมสุข กัลย์จาฤก ซึ่งเป็นนักเขียนบทละครมืออาชีพ ด้วยวิธีการศึกษาประวัติชีวิตและการทำงาน โดยมุ่งวิเคราะห์ถึงปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการทำงานประพันธ์บทละครสำหรับสื่อมวลชน พร้อมทั้งรวบรวมคุณสมบัติที่ดีของนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนจากทัศนะของสมสุข กัลย์จาฤก

ผลจากการวิจัยพบว่า ปัจจัยภายในอันมีผลต่อความสามารถในการเขียนบทละครมีจุดเริ่มต้นมาจากอุปนิสัยส่วนตัว การศึกษาและการอบรมเพาะของบุคคลในครอบครัว รวมทั้งการแต่งงานกับผู้ที่ทำงานอยู่ในวงการละครวิทยุจนมีโอกาส ได้เขียนบทละครวิทยุ ส่วนปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการประพันธ์บทละครคือการเข้าสู่อาชีพเพื่อช่วยประหยัดในการผลิต การปรับเปลี่ยนงานเขียนไปตามที่แนะนำการของสื่อและความนิยมของผู้ฟัง ทั้งนี้จากการที่เป็นผู้อยู่ในองค์กรผลิต สื่อมวลชนเองเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้มีอิสระในการทำงานในระดับหนึ่ง

บทเรียนที่การวิจัยได้พบจากการศึกษาวิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนของสมสุข กัลย์จาฤก ก็คือ การเขียน บทละครสำหรับสื่อมวลชนต้องเริ่มต้นจากการแสวงหาแนวความคิดจากแหล่งต่างๆ อาจเป็นประสบการณ์ของตนเองหรือ ผู้อื่น สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ประวัติศาสตร์ คำโครงเรื่องเดิม หรือจินตนาการ ในขั้นตอนที่จะนำมาขยายต่อให้เป็นโครงเรื่อง นักเขียนบทละครต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆได้แก่ เนื้อหาที่สนุก มีคุณค่า ผลกำไร นายทุน ผู้ชม ทุนและสมรรถภาพ คู่แข่ง ช่วงเวลาในการนำเสนอ และกฎระเบียบทางสังคม จากนั้นจึงนำโครงเรื่องมาขยายเป็นบทละคร ซึ่งมีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 6 ส่วน คือ ชื่อเรื่อง แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ตัวละคร บทสนทนา ฉาก ในกรณีของบทละครวิทยุต้องคำนึงถึงปัจจัยกำหนด 3 ประการ ได้แก่ กลุ่มผู้ฟัง ช่วงเวลา และความเป็นสื่อที่นำเสนอด้วยเสียง หากเป็นบทละครโทรทัศน์ต้องคำนึงถึงปัจจัย กำหนด 5 ประการ คือ เรื่องที่เลือกมานั้นเป็นเรื่องที่แพร่ไปในวงหรือเป็นเรื่องที่ดัดแปลงมาจาก บทประพันธ์ในรูปแบบอื่น เป้าหมายที่ต้องการส่งถึงผู้ชม ธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์ ผู้ชมและเวลาในการนำเสนอ

คุณสมบัติที่ดีของนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนในทัศนะของสมสุข กัลย์จาฤก เห็นว่า นอกจากจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเชิงศิลป์ครบถ้วนแล้ว ยังต้องเข้าใจในเทคนิคการเล่าเรื่องในรูปแบบของละครและกระบวนการผลิตละครสำหรับ สื่อมวลชน รวมทั้งต้องยอมรับในระบบธุรกิจที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับวงการละครที่นำเสนอทางสื่อมวลชน ดังนั้น นักเขียนบทละคร สำหรับสื่อมวลชนที่ดีจึงต้องสามารถสร้างสมดุลระหว่างศิลปะและการพาณิชย์ในการสร้างสรรค์บทละครได้อย่างลงตัว

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อนิสิต *นพรัตน์ หินสุวรรณ*
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *จก*

397 01650 28 : MAJOR MASS COMMUNICATION

KEY WORD: SOMSUK KANJARUEK / PLAYWRITING / RADIO DRAMA / TV. DRAMA

KHAJEERAT HINSUWAN: TECHNIQUE OF PLAYWRITING FOR MASS MEDIA: LESSON
LEARNED FROM SOMSUK KANJARUEK'S WORK. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF.
KANJANA KAEWTHEP, Ph.D. 287pp. ISBN 974-334-211-7.

The objectives of this research were to accumulate technique of playwriting for mass media specifically referred to radio and television plays written by Somsuk Kanjaruek who was a professional Playwright. The analysis of her biography, internal and external factors that would effect the playwriting for mass media and gathering proper qualifications of playwright for mass media from opinion of Somsuk Kanjaruek.

The result of the research has shown that internal factors which effect her ability of playwriting initiates from her own characteristics, education, family members, as well as the marriage to the person working in radio entertainment business gave her the opportunity to write playwriting for radio, whereas, external factors which drive her career as to be a playwright is to minimize the production cost. The writing has been adapted to the development of media and audience demands. Thus, her being in the mass media production business by herself is one of many factors that give her freedom in playwriting to a certain degree.

The knowledge derived from the analysis technique of playwriting for mass media of Somsuk Kanjaruek is that it initiates from searching idea from many resources such as experience of self and others, mass media, history, original plot and imagination, before expanding it into a plot. The factors that a playwright should consider are content, worthiness, profit, investor, audience, budget & performance, competitors, timing & scheduling, and social rules & regulations. The next step is expanding the plot into a play, these 6 elements - title, theme, plot, characters, dialogue, and setting. In radio playwriting, these 3 factors - listener group, timing & scheduling and vocal media should be considered while in writing television script, the playwright should considered these 5 factors - whether the story is from original or adapted novel, objectives, nature of televised media, viewers and timing & scheduling.

In Somsuk Kanjaruek's opinion, good qualifications of playwright for mass media include those characteristic of a general artist, the comprehension of narrative techniques in the form of plays, its production process, as well as, the acceptance of the fact that entertainment as plays for mass media and commerce are inseparable. Thus, good playwright for mass media should be able to compromise and balance the arts and commerce to create a perfect playwriting.

ภาควิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
สาขาวิชา.....การสื่อสารมวลชน.....
ปีการศึกษา.....2542.....

ลายมือชื่อผู้คิด.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างสูง ในการสละเวลาอันมีค่าของคุณสมสุข กัลย์จาฤก ผู้ให้ข้อมูลทั้งในเรื่องส่วนตัวและประสบการณ์การทำงานเพื่อใช้ในการรวบรวมเป็นองค์ความรู้ในงานวิจัย รวมทั้งความเมตตาของรองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ วิภา อุดมฉันทน์ ประธานกรรมการ และรองศาสตราจารย์ อวยพร พานิช กรรมการวิทยานิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ในการวิจัยอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ท้ายนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา-มารดา และพี่สาวที่แสนดีที่คอยห่วงใยและให้ทุนสนับสนุน คุณมนตรีชัย พลวิเศษ เพื่อนคู่ชีวิตที่ช่วยเหลือในทุกเรื่อง คุณประเสริฐ กฤษไกรวรรณ กัลยาณมิตรที่ช่วยสืบค้นข้อมูลและตามไต่ด้วยความห่วงใยเสมอมา รวมทั้งผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยกันสนับสนุน ให้การช่วยเหลือ และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา

ขจีรัตน์ หินสุวรรณ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ปัญหานำวิจัย	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ขอบเขตการวิจัย	7
ข้อสันนิษฐานการวิจัย	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิดเรื่องการศึกษาบันทึกประวัติประวัติชีวิตบุคคล	13
วิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน	17
การมองหาแนวความคิดจากแหล่งที่มาของเรื่อง	17
หลักในการคัดเลือกเรื่องเพื่อนำมาสร้างเป็นบทละครสำหรับสื่อมวลชน....	18
วิธีการสร้างสรรค์องค์ประกอบของละคร	20
วิธีการเล่าเรื่องให้เหมาะสมกับธรรมชาติและศักยภาพของสื่อมวลชน	24
เทคนิคในการเล่าเรื่องด้วยเสียง	24
ธรรมชาติของสื่อวิทยุ	27
รูปแบบของบทละครวิทยุ	28
เทคนิคในการเล่าเรื่องด้วยภาพ	29
ธรรมชาติของสื่อโทรทัศน์	36
รูปแบบของบทละครโทรทัศน์	39
คุณสมบัติของนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเขียนบทละคร	43

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

3	ระเบียบวิธีวิจัย	46
	แหล่งข้อมูล	47
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	48
	การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
4	ชีวประวัติของสมสุข กัลย์จาฤก	50
	ชีวิตส่วนตัว	
	ชีวิตในวัยเด็ก	51
	การศึกษา	53
	เข้ารับราชการที่สำนักพระราชวัง	55
	แต่งงาน	57
	ชีวิตช่วงปลาย	58
	ก้าวสู่อาชีพนักเขียนบทละคร	
	ก้าวแรกของกัณธนา	61
	เริ่มอาชีพนักเขียนบทละครวิทยุ	65
	ผลงานการเขียนบทละครวิทยุ	70
	ผลงานการเขียนบทภาพยนตร์	79
	ผลงานการเขียนบทละครโทรทัศน์	82
	ชีวิตการทำงาน	88
	อุดมคติในการทำงาน	94
	สรุปผลการวิเคราะห์	98
5	เทคนิควิธีการเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชนของสมสุข กัลย์จาฤก	103
	การมองหาแนวความคิดหรือไอเดียจากแหล่งที่มาของเรื่อง	104
	หลักในการคัดเลือกเรื่องเพื่อนำมาสร้างเป็นบทละครสำหรับสื่อมวลชน ...	112
	เทคนิคในการสร้างสรวรค้องค์ประกอบของละคร	125
	เทคนิควิธีการเล่าเรื่องให้เหมาะสมกับธรรมชาติของสื่อมวลชน	164

สารบัญ (ต่อ)

บทที่

เทคนิควิธีการเล่าเรื่องของละครวิทยุ	165
ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนบทละครวิทยุประเภทเรื่องยาวหลายตอนจบ	166
เทคนิควิธีการเขียนบทละครวิทยุ	168
รูปแบบของบทละครวิทยุ	188
เทคนิควิธีการเล่าเรื่องของละครโทรทัศน์	195
ปัจจัยที่ต้องคำนึงถึงในการเขียนบทละครโทรทัศน์	196
เทคนิควิธีการเขียนบทละครโทรทัศน์	201
รูปแบบของบทละครโทรทัศน์	212
6 คุณสมบัติของนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน	218
การเริ่มต้นของการเป็นนักเขียนบทละครสำหรับสื่อมวลชน	231
7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	233
รายการอ้างอิง	253
ภาคผนวก	257
ภาคผนวก ก	258
ภาคผนวก ข	264
ประวัติผู้เขียน	287

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย